

Feitenkaart

Inkomensgegevens Rotterdam en regio 2012 (december 2015, 3e druk)

Eind 2014 zijn de inkomensgegevens op gemeentelijk, deelgemeentelijk en buurniveau uit het *Regionaal Inkomens Onderzoek 2012* van het CBS beschikbaar gekomen. Eerder verscheen daarover een Feitenkaart met inkomensgegevens over Rotterdam en haar deelgemeenten en buurten; deze Feitenkaart bevat de vergelijkbare gegevens over de Rotterdamse regio en haar gemeenten.

In deze 2e druk zijn (op blz. 11) ook gegevens opgenomen over de mate van inkomensongelijkheid; in deze 3e druk zijn (op blz. 7) ook gegevens opgenomen over huishoudens met langdurig lage inkomens.

De vorige versie van het Regionaal Inkomens Onderzoek, dat voornamelijk is gebaseerd op gegevens van de Belastingdienst en is opgebouwd vanuit de integrale basisregistraties Bevolking, Huishoudens en Inkomen, ging over 2011, en is voor wat Rotterdam en de Rotterdamse regio betreft beschreven in twee OBI-Feitenkaarten: *Inkomensgegevens Rotterdam op deelgemeente- en buurniveau in 2011* en *Inkomensgegevens Rotterdam en regio 2011*. De gegevens hieruit vormden tot voor kort de meest recente betrouwbare gegevens over de inkomenssituatie op gemeentelijk, deelgemeentelijk en buurniveau in Rotterdam en de stadsregio.

Eerder bracht OBI een Feitenkaart uit met inkomensgegevens over 2012 over Rotterdam en haar deelgemeenten en buurten (*Feitenkaart Inkomensgegevens Rotterdam op deelgemeente- en buurniveau 2012*); de voorliggende Feitenkaart bevat overeenkomstige gegevens over de Rotterdamse regio en haar gemeenten (plus die over Amsterdam, Den Haag, Utrecht en heel Nederland).

Deze Feitenkaart kent als inkomensbegrip het 'besteedbaar inkomen' volgens de definitie van het CBS. Dit komt ruwweg overeen met het intuïtieve begrip netto-inkomen (loon/uitkering/pensioen minus belasting en sociale premies), met dien verstande dat voor eigenaar-bewoners een economische huurwaarde bijgeteld, en betaalde hypotheekrente afgetrokken is. Ook is Kinderbijslag en Huurtoeslag meegeteld. Sinds het *Regionaal Inkomens Onderzoek 2003* worden voorts ook ziektekostenpremies in mindering gebracht; i.h.b. ook een gemiddelde basisverzekeringspremie en het verplichte eigen risico Zvw.

Voor de interpretatie van de gegevens op deze Feitenkaart is de precieze inkomensdefinitie echter niet zo van belang: de inkomensgegevens dienen immers vooral geïnterpreteerd te worden door middel van onderlinge vergelijking.

Deze Feitenkaart beperkt zich, tenzij anders aangegeven, tot de inkomens van *particuliere* huishoudens; dat wil zeggen dat studentenhuishoudens en zogeheten institutionele huishoudens (personen in instellingen, instituten en tehuizen) *niet* zijn meegeteld.

In de nu volgende tabellen is geheimhouding toegepast ('x') als het aantal inwoners minder is dan 200 of het aantal huishoudens minder dan 70; voor kleinere gebieden is het risico van onthulling van individuele gegevens te groot. Voorts zijn om technische redenen enkele gegevens onbekend; deze zijn aangegeven met een '.'.

De gegevens uit het *Regionaal Inkomens Onderzoek 2013* zullen waarschijnlijk eind 2015 verschijnen.

Gemiddeld inkomen per huishouden

Onderstaande tabel bevat de gemiddelde inkomens per huishouden in 2012 en in de zes jaar daarvoor.

	Aantal huishoudens 1-1-'13	Gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden	Idem in 2011	Idem in 2010	Idem in 2009	Idem in 2008	Idem in 2007	Idem in 2006 ¹
Albrandswaard	9.840	€42.700	€42.200	€ 42.400	€ 43.200	€ 42.700	€ 40.800	€ 38.500
Barendrecht	18.550	€41.600	€41.200	€ 41.200	€ 41.200	€ 41.100	€ 40.000	€ 37.500
Bernisse	5.250	€39.700	€39.300	€ 39.400	€ 39.200	€ 38.600	€ 38.400	€ 35.200
Brielle	7.220	€38.100	€37.800	€ 38.000	€ 38.600	€ 38.400	€ 37.400	€ 34.400
Capelle aan den IJssel	29.360	€34.700	€34.500	€ 34.700	€ 35.200	€ 34.500	€ 33.900	€ 32.000
Hellevoetsluis	16.960	€36.500	€36.200	€ 36.000	€ 36.100	€ 35.800	€ 35.000	€ 33.100
Krimpen aan den IJssel	11.860	€37.700	€37.300	€ 37.700	€ 38.300	€ 38.400	€ 37.700	€ 35.100
Lansingerland	21.300	€43.900	€42.900	€ 43.000	€ 42.200	€ 42.600	€ 42.700	€ 39.500
Maassluis	14.080	€34.200	€34.100	€ 34.000	€ 34.500	€ 34.900	€ 33.800	€ 31.700
Ridderkerk	20.120	€34.700	€34.400	€ 34.600	€ 34.600	€ 34.600	€ 34.100	€ 31.900
Rotterdam	286.980	€29.600	€29.300	€ 29.300	€ 29.400	€ 29.200	€ 28.400	€ 26.600
Rozenburg					€ 33.900	€ 33.600	€ 32.700	€ 30.900
Schiedam	34.560	€31.000	€30.900	€ 31.000	€ 31.000	€ 30.600	€ 30.000	€ 28.100
Spijkenisse	32.080	€34.000	€34.100	€ 33.900	€ 34.100	€ 33.800	€ 32.900	€ 31.200
Vlaardingen	32.780	€31.700	€31.500	€ 31.200	€ 31.600	€ 31.000	€ 30.300	€ 28.400
Westvoorne	6.120	€42.800	€42.100	€ 43.200	€ 43.100	€ 44.000	€ 42.700	€ 38.400
Stadsregio excl. Rotterdam	260.080	€35.900	€35.600	€ 35.600	€ 35.700	€ 35.500	€ 34.700	€ 32.500
Rotterdam	286.980	€29.600	€29.300	€ 29.300	€ 29.400	€ 29.200	€ 28.400	€ 26.600
Stadsregio incl. Rotterdam	547.060	€32.600	€32.300	€ 32.300	€ 32.500	€ 32.200	€ 31.500	€ 29.400
Amsterdam	389.000	€31.400	€30.800	€ 30.700	€ 30.700	€ 30.600	€ 29.600	€ 27.500
's-Gravenhage	230.070	€31.800	€31.600	€ 31.500	€ 31.600	€ 31.500	€ 30.700	€ 28.700
Utrecht	136.620	€34.300	€33.900	€ 33.800	€ 34.100	€ 33.600	€ 32.600	€ 30.300
Nederland	7.190.020	€34.500	€34.200	€ 34.300	€ 34.300	€ 34.300	€ 33.600	€ 31.300

¹): Door verschillen in methodologie mogen de precieze hoogten van inkomens uit de *RIO's* van 2007 en latere jaren en die van eerdere jaren niet zonder meer worden vergeleken.

Het gemiddelde besteedbaar huishoudensinkomen lag in de Rotterdamse regio in 2012 zo'n 5- à 6% lager dan elders in Nederland: € 32.600, terwijl het landelijk € 34.500 bedroeg. In Rotterdam lag het nóg een stuk lager (€ 29.600); elders in de regio een stuk hoger (€ 35.900).

Bijna overal in de regio nam het gemiddelde huishoudensinkomen in 2012 (nominaal) met enkele honderden euro's toe; net als landelijk.

Feitenkaart Inkomensgegevens Rotterdam en regio 2012

Om de besteedbaar inkomens van diverse typen huishoudens beter vergelijkbaar te maken, bevat het Regionaal Inkomens Onderzoek ook zogeheten gestandaardiseerde inkomens: het besteedbaar inkomen, gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. (Een groter huishouden heeft immers een hoger inkomen nodig dan een kleiner huishouden om op een vergelijkbaar welvaarniveau te komen.) Voor een stad als Rotterdam met zijn grote aantallen kleine huishoudens vormt zo'n gecorrigeerd inkomensbegrip zuiverder vergelijkingsmateriaal met elders dan louter de hoogte van een huishoudensinkomen.

	Aantal huishoudens 1-1-'13	Huishoudens- inkomen, gestandaard- iseerd ¹	Idem in 2011	Idem in 2010	Idem in 2009	Idem in 2008	Idem in 2007	Idem in 2006 ¹
Albrandswaard	9.840	€28.700	€28.300	€ 28.400	€ 29.100	€ 28.500	€ 27.300	€ 25.900
Barendrecht	18.550	€27.600	€27.300	€ 27.300	€ 27.200	€ 27.300	€ 26.400	€ 24.700
Bernisse	5.250	€27.000	€26.700	€ 26.600	€ 26.400	€ 26.000	€ 25.800	€ 23.500
Brielle	7.220	€26.700	€26.400	€ 26.600	€ 26.800	€ 26.600	€ 25.900	€ 23.700
Capelle aan den IJssel	29.360	€24.600	€24.400	€ 24.500	€ 24.900	€ 24.300	€ 23.800	€ 22.500
Hellevoetsluis	16.960	€25.500	€25.200	€ 25.000	€ 24.900	€ 24.600	€ 24.000	€ 22.600
Krimpen aan den IJssel	11.860	€25.800	€25.400	€ 25.700	€ 26.000	€ 26.100	€ 25.400	€ 23.500
Lansingerland	21.300	€28.700	€28.000	€ 28.100	€ 27.700	€ 27.800	€ 27.800	€ 25.600
Maassluis	14.080	€24.100	€24.000	€ 23.900	€ 24.100	€ 24.300	€ 23.500	€ 22.000
Ridderkerk	20.120	€24.400	€24.100	€ 24.300	€ 24.200	€ 24.200	€ 23.700	€ 22.100
Rotterdam	286.980	€21.900	€21.700	€ 21.700	€ 21.800	€ 21.600	€ 21.000	€ 19.700
Rozenburg					€ 23.900	€ 23.600	€ 22.900	€ 21.500
Schiedam	34.560	€22.300	€22.200	€ 22.200	€ 22.300	€ 22.000	€ 21.500	€ 20.100
Spijkenisse	32.080	€23.900	€23.900	€ 23.700	€ 23.700	€ 23.400	€ 22.600	€ 21.400
Vlaardingen	32.780	€22.900	€22.700	€ 22.500	€ 22.700	€ 22.300	€ 21.800	€ 20.400
Westvoorne	6.120	€29.800	€29.400	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.200	€ 29.000	€ 26.300
Stadsregio excl. Rotterdam	260.080	€25.000	€24.700	€ 24.700	€ 24.800	€ 24.600	€ 23.900	€ 22.400
Rotterdam	286.980	€21.900	€21.700	€ 21.700	€ 21.800	€ 21.600	€ 21.000	€ 19.700
Stadsregio incl. Rotterdam	547.060	€23.400	€23.100	€ 23.100	€ 23.300	€ 23.000	€ 22.400	€ 21.000
Amsterdam	389.000	€24.000	€23.600	€ 23.500	€ 23.500	€ 23.500	€ 22.800	€ 21.200
's-Gravenhage	230.070	€23.300	€23.200	€ 23.200	€ 23.300	€ 23.200	€ 22.700	€ 21.200
Utrecht	136.620	€25.000	€24.700	€ 24.700	€ 24.800	€ 24.400	€ 23.800	€ 22.200
Nederland	7.190.020	€24.200	€23.900	€ 23.900	€ 24.000	€ 23.900	€ 23.300	€ 21.800

¹): Gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. Door verschillen in methodologie mogen de precieze hoogten van inkomens uit de *RIO's* van 2007 en latere jaren en die van eerdere jaren niet zonder meer worden vergeleken.

Het eerder gepresenteerde lage gemiddelde huishoudensinkomen geeft met name voor Rotterdam een wat vertekend beeld, omdat Rotterdam zo veel kleine huishoudens kent. Als rekening wordt gehouden met verschillen in grootte en samenstelling van de huishoudens, zijn de verschillen een stuk minder groot.

Ook op deze wijze bezien is het gemiddelde huishoudensinkomen in Rotterdam, in de rest van de regio en landelijk in 2012 (nominaal) met enkele honderden euro's toegenomen.

Lage, midden- en hoge huishoudensinkomens

Aan de hand van de verdeling van huishoudensinkomens kunnen lage-, midden- en hoge-inkomensgroepen worden gedefinieerd. Gangbaar is, dat de onderste 40% van de landelijke inkomensverdeling als 'laag', de bovenste 20% als 'hoog', en de rest als 'midden' wordt beschouwd. Ruwweg komt de grens tussen 'laag' en 'midden' ongeveer overeen met het besteedbaar inkomen van een kostwinner met een modaal inkomen (in 2012 € 33.000 bruto per jaar) en twee kinderen ("Jan Modaal").

	Aantal huishoudens 1-1-'13	Laag: onderste 40% (tot € 25.200)	Midden: middelste 40% (tot € 47.400)	Hoog: bovenste 20% (v.a. € 47.400)
Albrandswaard	9.840	26%	40%	34%
Barendrecht	18.550	26%	42%	33%
Bernisse	5.250	28%	44%	29%
Brielle	7.220	30%	43%	26%
Capelle aan den IJssel	29.360	40%	39%	21%
Hellevoetsluis	16.960	33%	43%	24%
Krimpen aan den IJssel	11.860	33%	43%	24%
Lansingerland	21.300	24%	41%	35%
Maassluis	14.080	37%	43%	19%
Ridderkerk	20.120	38%	43%	19%
Rotterdam	286.980	53%	33%	14%
Schiedam	34.560	47%	37%	15%
Spijkenisse	32.080	38%	43%	19%
Vlaardingen	32.780	45%	39%	16%
Westvoorne	6.120	30%	38%	32%
Stadsregio excl. Rotterdam	260.080	37%	41%	22%
Rotterdam	286.980	53%	33%	14%
Stadsregio incl. Rotterdam	547.060	45%	37%	18%
Amsterdam	389.000	51%	32%	17%
's-Gravenhage	230.070	49%	34%	17%
Utrecht	136.620	43%	35%	22%
Nederland	7.190.020	40%	40%	20%

De inkomensverdeling in de Rotterdamse regio in 2012 verschilt niet wezenlijk met die in de voorgaande jaren. (Zie hierover ook het Nawoord.) Net als vorig jaar heeft 45% van de huishoudens een inkomen waarmee het tot de "onderste" 40% van Nederland behoort, behoort 18% tot de "bovenste" 20% en behoort de overige 37% tot de middelste 40%.

De middeninkomens, maar vooral de hoge inkomens, komen in Rotterdam veel minder vaak voor dan landelijk, en elders in de regio wat vaker. Het zijn vooral de kleinere gemeenten waar relatief weinig lage inkomens, en relatief veel hoge inkomens voorkomen.

Feitenkaart Inkomensgegevens Rotterdam en regio 2012

Een verdeling van gestandaardiseerde inkomens levert weer wat zuiverder vergelijkingsmateriaal.

	Aantal huishoudens 1-1-'13	Laag: onderste 40% (tot € 19.300)	Midden: middelste 40% (tot € 30.900)	Hoog: bovenste 20% (v.a. € 30.900)
Albrandswaard	9.840	25%	42%	33%
Barendrecht	18.550	27%	43%	30%
Bernisse	5.250	27%	44%	29%
Brielle	7.220	29%	42%	29%
Capelle aan den IJssel	29.360	38%	40%	22%
Hellevoetsluis	16.960	33%	42%	24%
Krimpen aan den IJssel	11.860	34%	42%	24%
Lansingerland	21.300	25%	42%	33%
Maassluis	14.080	37%	43%	20%
Ridderkerk	20.120	37%	44%	19%
Rotterdam	286.980	51%	33%	16%
Schiedam	34.560	47%	37%	16%
Spijkenisse	32.080	37%	44%	20%
Vlaardingen	32.780	43%	40%	17%
Westvoorne	6.120	28%	37%	35%
Stadsregio excl. Rotterdam	260.080	36%	41%	23%
Rotterdam	286.980	51%	33%	16%
Stadsregio incl. Rotterdam	547.060	44%	37%	19%
Amsterdam	389.000	47%	32%	21%
's-Gravenhage	230.070	47%	33%	19%
Utrecht	136.620	38%	37%	25%
Nederland	7.190.020	40%	40%	20%

Op deze wijze heeft 44% van de huishoudens in de regio een inkomen waarmee het tot de “onderste” 40% van Nederland behoort, 37% een inkomen waarmee het tot de “middelste” 40% behoort en 19% een inkomen waarmee het tot de “bovenste” 20% behoort.

En ook nu heeft Rotterdam meer lage en minder hoge inkomens terwijl in de rest van de stadsregio juist wat minder lage en wat meer hoge inkomens voorkomen. En ook nu is in de *totale* regio de balans negatief, doch minder sterk dan vóór de standaardisering, omdat de standaardisering het negatieve Rotterdamse beeld wat nuanceert. (Rotterdam heeft immers relatief veel kleine huishoudens.)

Inkomens tot 110% van het sociaal minimum

Het *Regionaal Inkomens Onderzoek 2012* bevat ook gegevens over aantallen huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (bijstands- dan wel AOW-niveau). In Rotterdam is dit tegenwoordig de inkomensgrens van het minimabeleid. Let wel: net als elders in deze Feitenkaart betreft het hier inkomens op jaarbasis; huishoudens die ook een deel van het jaar een hoger inkomen hadden, zijn hier dus niet inbegrepen.

	Aantal meegetelde huishoudens 1-1-'13 ¹	Tot 110% van het sociaal minimum	Idem als perc.	Idem in 2011	Idem in 2010	Idem in 2009	Idem in 2008	Idem in 2007	Idem in 2006	Idem in 2005	Idem in 2004*
Albrandswaard	9.750	610	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%	7%	6%
Barendrecht	18.370	1.200	7%	6%	6%	6%	5%	6%	5%	5%	6%
Bernisse	5.220	310	6%	6%	6%	5%	5%	5%	6%	6%	7%
Brielle	7.130	540	8%	7%	7%	7%	6%	6%	7%	7%	7%
Capelle aan den IJssel	28.720	3.530	12%	12%	11%	11%	10%	10%	11%	10%	11%
Hellevoetsluis	16.750	1.560	9%	9%	9%	7%	7%	8%	9%	8%	9%
Krimpen aan den IJssel	11.750	920	8%	8%	7%	7%	6%	6%	7%	7%	8%
Lansingerland	21.110	1.320	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%	7%
Maassluis	13.870	1.490	11%	10%	10%	8%	8%	9%	10%	9%	9%
Ridderkerk	19.930	1.630	8%	8%	7%	7%	6%	7%	8%	7%	7%
Rotterdam	277.150	58.070	21%	20%	20%	20%	18%	19%	20%	19%	19%
Rozenburg						7%	6%	6%	6%	6%	6%
Schiedam	33.560	4.940	15%	14%	14%	13%	12%	13%	13%	13%	14%
Spijkenisse	31.580	3.350	11%	10%	10%	9%	8%	8%	9%	8%	9%
Vlaardingen	32.080	4.150	13%	13%	12%	11%	11%	11%	12%	12%	12%
Westvoorne	6.040	430	7%	7%	7%	7%	5%	7%	8%	8%	9%
Stadsregio excl. Rotterdam	255.860	25.980	10%	10%	9%	9%	8%	9%	9%	9%	9%
Rotterdam	277.150	58.070	21%	20%	20%	20%	18%	19%	20%	19%	19%
Stadsregio incl. Rotterdam	533.010	84.050	16%	15%	15%	14%	13%	14%	15%	14%	15%
Amsterdam	374.480	74.020	20%	20%	19%	19%	18%	18%	19%	19%	20%
's-Gravenhage	221.320	40.980	19%	18%	17%	16%	16%	16%	17%	16%	17%
Utrecht	133.060	17.510	13%	13%	12%	11%	11%	12%	12%	12%	13%
Nederland	7.064.190	823.260	12%	11%	11%	10%	10%	10%	11%	11%	11%

¹): Exclusief huishoudens met niet het hele jaar inkomen en huishoudens die afhankelijk zijn van studiefinanciering.

16% van de huishoudens in de Rotterdamse regio had in 2012 een jaarinkomen van niet meer dan 110% van het sociaal minimum: 21% in Rotterdam, en 10% elders in de regio. Landelijk was dit 12%. In Rotterdam gaat het hier om 58.070 huishoudens, elders in de regio om nog eens 25.980 huishoudens, dus in de totale regio om 84.050 huishoudens. Het grootste deel daarvan bestaat uit niet-actieven (werklozen, arbeidsongeschikten en gepensioneerden). De grootste "risicogroepen" zijn eenoudergezinnen en alleenstaanden tot 65 jaar, en niet-westerse allochtonen.

Landelijk zowel als in de Rotterdamse regio zowel als in Rotterdam zelf nam het aandeel huishoudens met een jaarinkomen van niet meer dan 110% van het sociaal minimum wederom licht toe. De gevolgen van de economische crisis tekenen zich in dit opzicht dus heel langzaam af.

Huishoudens met langdurig een inkomen tot 110% van het sociaal minimum

Een groot deel van deze huishoudens heeft een dergelijk laag inkomen al meerdere jaren achtereen. Onderstaande tabel, overigens gebaseerd op eigen berekeningen van OBI op de inkomensbestanden van het CBS, laat dit zien.

	Aantal meegetelde huishoudens 1-1-'13 ¹	Aantal meegetelde personen 1-1-'13	Tot 110% van het sociaal minimum	Eén jaar zo'n inkomen	Al 2 jaar zo'n inkomen	Al ten minste 3 jaar zo'n inkomen	% van huish. met zo'n inkomen	% van alle huis- houdens	Per- sonen in die huis- houdens
Albrandswaard	9.750	24.010	610	200	70	350	57%	4%	600
Barendrecht	18.370	46.560	1.200	410	210	580	48%	3%	1.040
Bernisse	5.220	12.230	310	100	50	160	52%	3%	260
Brielle	7.130	15.920	540	190	80	270	50%	4%	430
Capelle aan den IJssel	28.720	62.990	3.530	980	550	2.000	57%	7%	3.400
Hellevoetsluis	16.750	38.050	1.560	450	220	890	57%	5%	1.390
Krimpen aan den IJssel	11.750	27.920	920	260	120	530	58%	5%	890
Lansingerland	21.110	55.330	1.320	450	230	640	48%	3%	1.240
Maassluis	13.870	31.070	1.490	410	240	830	56%	6%	1.440
Ridderkerk	19.930	44.190	1.630	500	210	910	56%	5%	1.510
Rotterdam	277.150	559.960	58.070	14.370	8.280	35.420	61%	13%	59.550
Schiedam	33.560	71.650	4.940	1.440	770	2.730	55%	8%	4.780
Spijkenisse	31.580	70.030	3.350	860	490	2.000	60%	6%	3.270
Vlaardingen	32.080	67.640	4.150	1.180	650	2.330	56%	7%	3.970
Westvoorne	6.040	13.540	430	140	70	220	51%	4%	360
Stadsregio excl. Rotterdam	255.860	581.120	25.980	7.560	3.960	14.430	56%	6%	24.590
Rotterdam	277.150	559.960	58.070	14.370	8.280	35.420	61%	13%	59.550
Stadsregio incl. Rotterdam	533.010	1.141.070	84.050	21.930	12.240	49.850	59%	9%	84.140
Amsterdam	374.480	713.670	74.020	19.530	11.000	43.490	59%	12%	69.460
's-Gravenhage	221.320	458.560	40.980	11.820	6.690	22.470	55%	10%	37.570
Utrecht	133.060	279.360	17.510	5.640	2.900	8.960	51%	7%	15.070
Nederland	7.064.190	15.896.180	823.260	241.340	129.070	452.760	55%	6%	740.520

Bron: CBS, bewerking OBI.

¹): Exclusief huishoudens met niet het hele jaar inkomen en huishoudens die afhankelijk zijn van studiefinanciering.

Interpretatie: Het betreft hier hoofden van huishoudens die ook in de eerdere achtereenvolgende jaren tot een dergelijk soort huishouden behoorden met een dergelijk inkomen; ongeacht de vraag of dat huishouden toen op de zelfde manier samengesteld was, en ongeacht waar in Nederland men toen woonde.

49.850 huishoudens in de Rotterdamse regio hadden in 2012 al ten minste drie jaar lang een jaarinkomen van niet meer dan 110% van het sociaal minimum: 35.420 huishoudens in Rotterdam, en 14.430 huishoudens elders in de regio. Landelijk waren dit er 452.760.

In Rotterdam gaat het hier om 59.550 personen, elders in de regio om nog eens 24.590 personen, dus in de totale regio om 84.140 personen. Landelijk gaat het hier om 740.520 personen.

Van de huishoudens in de Rotterdamse regio die in 2012 een jaarinkomen van niet meer dan 110% van het sociaal minimum hadden, had dus 59% zo'n inkomen al ten minste drie jaar lang: 61% in Rotterdam, en 56% elders in de regio. Landelijk was dit 55%. Van *alle* huishoudens is dit in Rotterdam 13%, elders in de regio 6%, in de totale regio 9% en landelijk 6%.

Een volledig overzicht over zulke langdurig lage inkomens in *alle* Nederlandse gemeenten is hier te vinden.

Inkomens onder de welvaartsvaste armoedegrens van CBS en SCP

Het Regionaal Inkomens Onderzoek bevat ook gegevens over aantallen huishoudens met een inkomen onder een per type huishouden verschillende lage-inkomensgrens die door het CBS al jaren wordt gehanteerd als een welvaartsvaste armoedegrens; bijvoorbeeld in de periodieke *Armoedemonitor* van SCP en CBS. (Inmiddels opgevolgd door de publicatiereeks *Lage inkomens, armoede en kans op uitsluiting*.) Deze wat abstracte grens is gebaseerd op de koopkracht van een alleenstaande met een bijstandsuitkering in 1979. In 2012 lag deze armoedegrens niet ver van het sociaal minimum; voor de meeste soorten huishoudens wat hoger, maar voor bejaarden (sinds 2007) en (al sinds 2006) een-oudergezinnen met één kind lag hij iets *eronder*.

	Aantal meegetelde huishoudens 1-1-'13 ¹	Onder de armoede- grens	Idem als perc.	Idem in 2011.	Idem in 2010	Idem in 2009	Idem in 2008	Idem in 2007	Idem in 2006	Idem in 2005	Idem in 2004*
Albrandswaard	9.750	480	5%	4%	4%	3%	4%	4%	5%	6%	6%
Barendrecht	18.370	960	5%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	5%	5%
Bernisse	5.220	230	4%	4%	4%	4%	4%	4%	5%	5%	6%
Brielle	7.130	430	6%	5%	5%	5%	5%	5%	7%	7%	6%
Capelle aan den IJssel	28.720	2.750	10%	8%	8%	7%	7%	7%	8%	10%	8%
Hellevoetsluis	16.750	1.160	7%	6%	6%	5%	5%	5%	6%	7%	7%
Krimpen aan den IJssel	11.750	690	6%	5%	5%	4%	4%	4%	5%	7%	7%
Lansingerland	21.110	1.060	5%	5%	4%	4%	4%	4%	5%	6%	7%
Maassluis	13.870	1.210	9%	8%	7%	6%	5%	6%	8%	9%	8%
Ridderkerk	19.930	1.210	6%	5%	5%	5%	4%	5%	6%	7%	6%
Rotterdam	277.150	47.640	17%	15%	14%	14%	13%	13%	16%	18%	16%
Rozenburg						5%	4%	5%	5%	6%	6%
Schiedam	33.560	4.060	12%	11%	10%	9%	9%	9%	11%	13%	11%
Spijkensisse	31.580	2.600	8%	7%	7%	6%	6%	6%	7%	8%	7%
Vlaardingen	32.080	3.290	10%	9%	8%	8%	8%	8%	9%	11%	10%
Westvoorne	6.040	330	5%	5%	4%	5%	4%	5%	7%	7%	7%
Stadsregio excl. Rotterdam	255.860	20.460	8%	7%	6%	6%	6%	6%	7%	8%	8%
Rotterdam	277.150	47.640	17%	15%	14%	14%	13%	13%	16%	18%	16%
Stadsregio incl. Rotterdam	533.010	68.100	13%	11%	10%	10%	10%	10%	12%	13%	12%
Amsterdam	374.480	63.740	17%	15%	14%	14%	14%	14%	17%	19%	17%
's-Gravenhage	221.320	35.740	16%	14%	13%	12%	12%	12%	14%	16%	14%
Utrecht	133.060	15.690	12%	10%	9%	9%	9%	9%	10%	13%	11%
Nederland	7.064.190	667.580	9%	8%	8%	7%	7%	7%	9%	10%	9%

¹): Exclusief huishoudens met niet het hele jaar inkomen en huishoudens die afhankelijk zijn van studiefinanciering.

13% van de huishoudens in de Rotterdamse regio had in 2012 een inkomen onder deze armoedegrens: 17% in Rotterdam, en 8% elders in de regio. Landelijk was dit 9%. De grootste "risicogroepen" zijn een-oudergezinnen en alleenstaanden tot 65 jaar, en niet-westerse allochtonen.

In Rotterdam gaat het hier om 47.640 huishoudens, elders in de regio om nog eens 20.460 huishoudens, dus in de totale regio om 68.100 huishoudens. Het grootste deel daarvan bestaat uit niet-actieven (werklozen, arbeidsongeschikten en gepensioneerden).

Daarmee is het aantal huishoudens onder de armoedegrens in Rotterdam én in de regio in één jaar tijd met 15% toegenomen.

Huishoudens met inkomen naar belangrijkste bron

In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel huishoudens in 2012 loon of winst (als zelfstandige), pensioen of een werkloosheids-, bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkering als belangrijkste bron van inkomen hadden. De kleine restcategorie 'overig' bestaat met name uit huishoudens die een andersoortige uitkering hadden; huishoudens met inkomen uit vermogen als belangrijkste inkomensbron worden door het CBS meegeteld bij de zelfstandigen.

	Aantal huishoudens 1-1-'13	Loon of winst	Pensioen	Werkloos/bijstand of arbeidsongeschikt	Overig
Albrandswaard	9.840	7.000 = 71%	2.340 = 24%	440 = 4%	x
Barendrecht	18.550	13.160 = 71%	4.400 = 24%	780 = 4%	210 = 1%
Bernisse	5.250	3.460 = 66%	1.570 = 30%	180 = 3%	x
Brielle	7.220	4.660 = 65%	2.110 = 29%	350 = 5%	100 = 1%
Capelle aan den IJssel	29.360	18.770 = 64%	7.380 = 25%	2.800 = 10%	410 = 1%
Hellevoetsluis	16.960	11.160 = 66%	4.440 = 26%	1.170 = 7%	190 = 1%
Krimpen aan den IJssel	11.860	7.240 = 61%	3.930 = 33%	600 = 5%	90 = 1%
Lansingerland	21.300	15.800 = 74%	4.550 = 21%	820 = 4%	130 = 1%
Maassluis	14.080	8.520 = 61%	4.210 = 30%	1.190 = 8%	160 = 1%
Ridderkerk	20.120	12.230 = 61%	6.630 = 33%	1.120 = 6%	140 = 1%
Rotterdam	286.980	173.100 = 60%	63.780 = 22%	44.430 = 15%	5.670 = 2%
Schiedam	34.560	21.900 = 63%	8.350 = 24%	3.800 = 11%	510 = 1%
Spijkenisse	32.080	20.870 = 65%	7.950 = 25%	2.840 = 9%	420 = 1%
Vlaardingen	32.780	19.660 = 60%	9.550 = 29%	3.130 = 10%	440 = 1%
Westvoorne	6.120	3.700 = 60%	2.170 = 35%	210 = 3%	x
Stadsregio excl. Rotterdam	260.080	168.130 = 65%	69.580 = 27%	19.430 = 7%	2.940 = 1%
Rotterdam	286.980	173.100 = 60%	63.780 = 22%	44.430 = 15%	5.670 = 2%
Stadsregio incl. Rotterdam	547.060	341.230 = 62%	133.360 = 24%	63.860 = 12%	8.610 = 2%
Amsterdam	389.000	264.290 = 68%	65.270 = 17%	53.800 = 14%	5.640 = 1%
's-Gravenhage	230.070	148.920 = 65%	46.750 = 20%	30.880 = 13%	3.520 = 2%
Utrecht	136.620	99.450 = 73%	21.620 = 16%	13.510 = 10%	2.040 = 1%
Nederland	7.190.020	4.618.820 = 64%	1.851.760 = 26%	614.950 = 9%	104.490 = 1%

¹⁾: Inclusief huishoudens met inkomen uit vermogen als belangrijkste inkomensbron. Landelijk zowel als regionaal als in Rotterdam betreft dit ongeveer een half procent van de huishoudens.

62% van de huishoudens in de Rotterdamse regio had in 2012 inkomen uit arbeid (loon of winst als zelfstandige): 60% in Rotterdam, en 65% elders in de regio. Landelijk had 64% van de huishoudens hun inkomen (mede) uit arbeid. Het verschil tussen Rotterdam en de rest van de regio komt geheel voor rekening van het grote aantal Rotterdamse huishoudens met een werkloosheids-, bijstands- of arbeidsongeschiktheidsuitkering als belangrijkste inkomensbron: 15%. Elders in de regio was dit maar 7%. Het aandeel pensioenontvangers is in Rotterdam lager dan elders in de regio.

Verder zijn de onderlinge verschillen in de regio ruwweg samen te vatten als: "hoe groter de gemeente, hoe groter het percentage huishoudens dat tot de uitkeringsontvangers behoort".

De inkomens van de werkenden (niet in de tabel opgenomen) waren overal overigens natuurlijk een stuk hoger dan die van de gepensioneerden en die van de uitkeringsontvangers.

Ontwikkeling van het aantal huishoudens met inkomen naar belangrijkste bron

In onderstaande tabel is de ontwikkeling aangegeven van het percentage huishoudens die loon of winst (als zelfstandige) als belangrijkste bron van inkomen hadden.

	Aantal huishoudens 1-1-'13	Loon of winst in 2012 ¹⁾	Idem in 2011	Idem in 2010	Idem in 2009	Idem in 2008	Idem in 2007	Idem in 2006	Idem in 2005	Idem in 2004*	Idem in 2003*
Albrandswaard	9.840	7.000 = 71%	72%	72%	73%	72%	71%	71%	71%	71%	72%
Barendrecht	18.550	13.160 = 71%	71%	72%	73%	73%	73%	73%	73%	73%	73%
Bernisse	5.250	3.460 = 66%	67%	67%	68%	67%	68%	68%	68%	68%	69%
Brielle	7.220	4.660 = 65%	66%	67%	68%	68%	68%	69%	68%	68%	69%
Capelle aan den IJssel	29.360	18.770 = 64%	65%	65%	67%	67%	67%	67%	66%	66%	67%
Hellevoetsluis	16.960	11.160 = 66%	67%	68%	69%	69%	69%	69%	68%	69%	69%
Krimpen aan den IJssel	11.860	7.240 = 61%	62%	62%	64%	64%	64%	64%	64%	64%	65%
Lansingerland	21.300	15.800 = 74%	74%	75%	75%	75%	74%	74%	74%	73%	74%
Maassluis	14.080	8.520 = 61%	61%	62%	62%	63%	62%	62%	63%	63%	65%
Ridderkerk	20.120	12.230 = 61%	61%	61%	62%	61%	61%	62%	61%	62%	62%
Rotterdam	286.980	173.100 = 60%	61%	61%	62%	62%	61%	59%	58%	57%	58%
Rozenburg					65%	66%	66%	65%	66%	66%	68%
Schiedam	34.560	21.900 = 63%	64%	64%	65%	66%	64%	63%	62%	61%	62%
Spijkenisse	32.080	20.870 = 65%	66%	66%	68%	68%	68%	67%	67%	67%	68%
Vlaardingen	32.780	19.660 = 60%	61%	61%	63%	62%	61%	60%	59%	59%	60%
Westvoorne	6.120	3.700 = 60%	62%	63%	64%	62%	62%	63%	63%	64%	64%
Stadsregio excl. Rotterdam	260.080	168.130 = 65%	65%	66%	67%	67%	66%	66%	65%	65%	66%
Rotterdam	286.980	173.100 = 60%	61%	61%	62%	62%	61%	59%	58%	57%	58%
Stadsregio incl. Rotterdam	547.060	341.230 = 62%	63%	63%	64%	64%	63%	62%	61%	61%	62%
Amsterdam	389.000	264.290 = 68%	68%	68%	68%	68%	67%	66%	64%	64%	65%
's-Gravenhage	230.070	148.920 = 65%	65%	66%	66%	66%	64%	63%	62%	62%	63%
Utrecht	136.620	99.450 = 73%	73%	73%	73%	73%	72%	70%	69%	68%	69%
Nederland	7.190.020	4.618.820 = 64%	65%	65%	66%	66%	65%	65%	64%	64%	65%

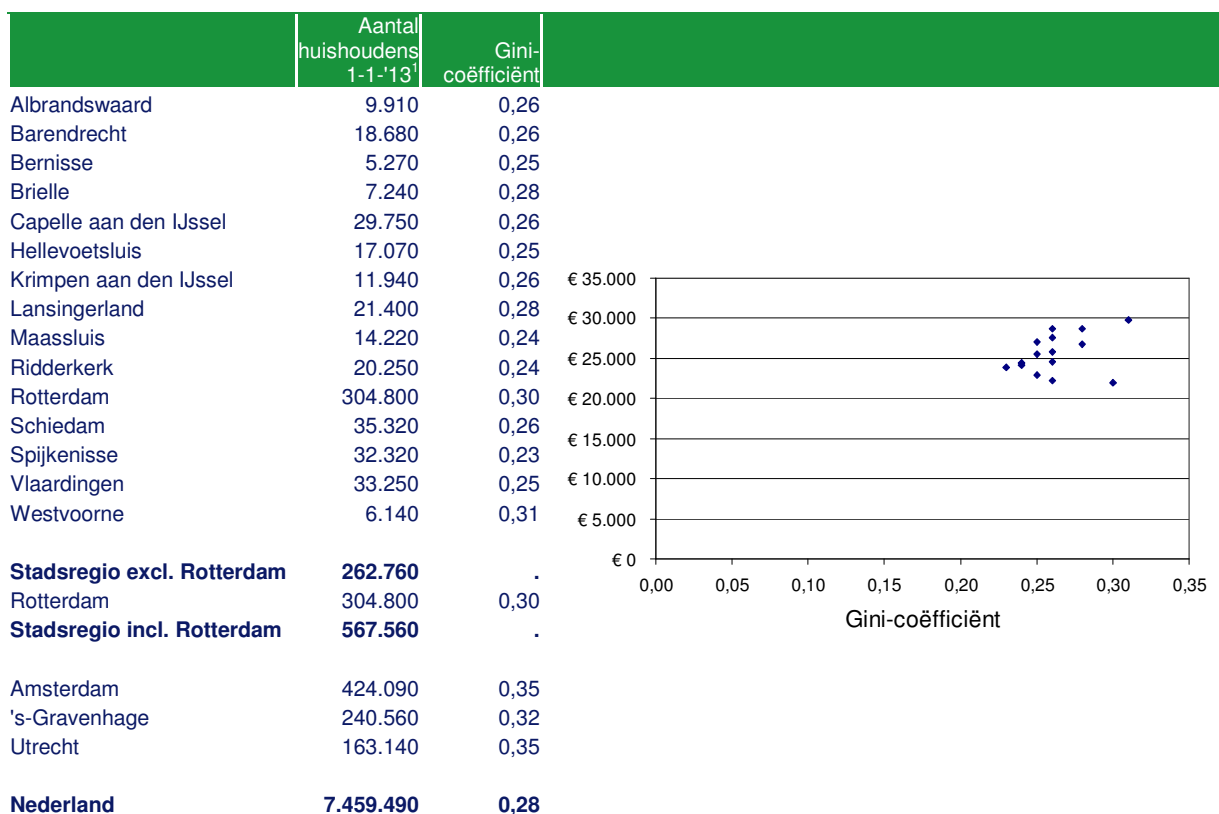
¹⁾: Sinds 2009 inclusief huishoudens met inkomen uit vermogen als belangrijkste inkomensbron. Landelijk zowel als regionaal als in Rotterdam betreft dit ongeveer een half procent van de huishoudens.

Het percentage huishoudens met inkomen uit arbeid (loon of winst als zelfstandige) ligt in de Rotterdamse regio al jaren iets onder het landelijke percentage. In Rotterdam was het altijd nóg wat lager dan elders in de regio, en elders in de regio altijd iets hoger dan landelijk.

Inkomensongelijkheid

Het Regionaal Inkomens Onderzoek bevat sinds dit jaar ook gegevens over de inkomensongelijkheid in Nederland en op gemeentelijk, wijk- en buurtniveau. Het betreft hier de zogeheten Gini-coëfficiënt: een getal tussen 0 en 1, waarbij 0 correspondeert met volledige gelijkheid (iedereen heeft het zelfde inkomen) en 1 met volledige ongelijkheid (één persoon of huishouden heeft al het inkomen, en de rest heeft geen inkomen). Landelijk bedroeg deze coëfficiënt in 2012 0,28; een waarde die volgens gegevens op de elektronische databank Statline van het CBS al jaren nauwelijks verandert. Onderstaande tabel toont de inkomensongelijkheid in de gemeenten in de Rotterdamse regio in 2012 op basis van het gestandaardiseerd huishoudensinkomen van particuliere huishoudens met een bekend inkomen. In tegenstelling tot bij andere tabellen zijn hier studentenhuishoudens wél ook meegeteld.

De mate van inkomensongelijkheid zegt overigens nog niets over de *hoogte* van de inkomens, of de mate van armoede; zo zal de inkomensongelijkheid in een gebied bijvoorbeeld ook kleiner zijn naarmate er meer minima (met allemaal een zelfde inkomen!) wonen.

¹): Inclusief studentenhuishoudens.

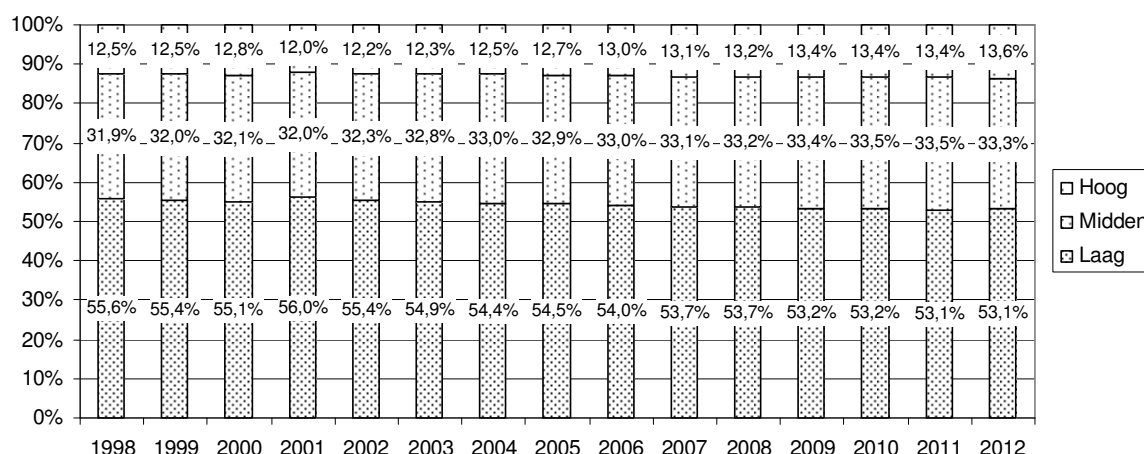
De inkomensongelijkheid is in Rotterdam iets hoger dan landelijk, en in de overige regiogemeenten (afgezien van Westvoorne) iets lager. Ook in de andere drie grote steden is de inkomensongelijkheid wat groter dan landelijk; zelfs ook nóg wat groter dan in Rotterdam.

Een eenduidig verband met de hoogte van het gemiddelde inkomen of met het aandeel lage inkomens of sociale minima is in de Rotterdamse regio niet te zien. Wel lijkt er een verband tussen het gemiddelde inkomen en de mate van ongelijkheid in de zin dat de ongelijkheid groter is naarmate het gemiddelde inkomen in een gemeente hoger is. De gemeenten met de laagste inkomens (Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen; de drie onderste stippen in de grafiek) passen echter niet tot nauwelijks in dat beeld.

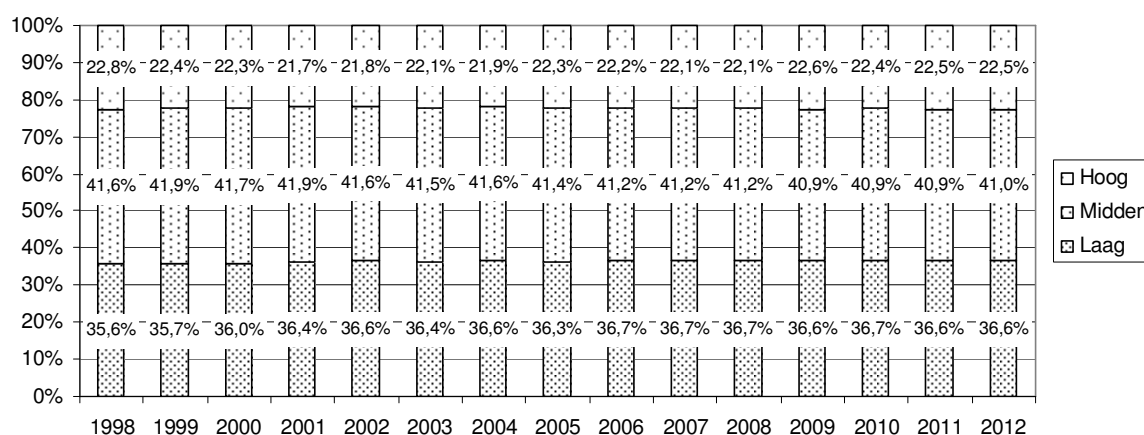
Nawoord: De afstand tussen stad en regio

Van oudsher wonen in Rotterdam veel meer huishoudens met lage, en veel minder huishoudens met midden- en hoge inkomens dan elders in de stadsregio. Zoals op blz. 4 te zien was, had in 2012 in Rotterdam 53% een laag inkomen, 33% een middeninkomen en 14% een hoog inkomen, terwijl elders in de regio deze percentages 37%, 41% respectievelijk 22% bedragen. Deze percentages, en dus ook de verschillen tussen stad en regio, zijn al zeer lange tijd niet wezenlijk veranderd, zoals uit onderstaande grafieken blijkt.

Lage, midden- en hoge inkomens in Rotterdam:

Lage, midden- en hoge inkomens in de rest van de stadsregio:

Bij gestandaardiseerde inkomens is het beeld niet anders.

Deze Feitenkaart bevat een selectie van de meest interessante gegevens uit het *Regionaal Inkomens Onderzoek*. Een groot aantal soorten nadere gegevens is op aanvraag beschikbaar.

Voor alle verdere inlichtingen: Paul de Graaf, tel. (010) 267 15 30, e-mail pa.degraaf@rotterdam.nl.